

Dato: 170809

Deres ref.:

Vår ref.: BK

Høring : Rapport om smittevern i fengslene Høringsfrist 20.aug 2009

Vedlagt følger høringsvar fra kommuneoverlege i Trøgstad kommune

Helse- og omsorgsdepartementet har mottatt en rapport fra Helsedirektoratet om tilgjengelighet i norske fengsler til sterile sprøyter og spisser for injiserende rusmiddelavhengige. Helsedirektoratet anbefaler på bakgrunnen av denne rapporten, at det innføres nye faglige retningslinjer og nødvendige rutiner som sikrer mot smitteoverføring mellom innsatte i norske fengsler.

Bakgrunnen for rapporten er behovet for å sikre innsatte og den øvrige befolkningen mot overføring av allmennfarlige smittsomme sykdommer. Innsatte i norske fengsler er underlagt norsk helselovgivning, derunder smittevernloven. Men tilgjengelighet til sterile sprøyter og spisser er juridisk komplisert og etisk komplisert av begge personellgruppene som arbeider med innsattes rusproblemer. Smittevernloven skal hindre blodsmitte, samtidig som besittelse og bruk av sprøyter og annet brukerstyr er ikke tillatt i fengslene og blir beslaglagt med hjemmel i straffegjennomføringsloven.

Det skal være allment antatt at 60 % av alle innsatte i norske fengsler har rusproblemer – og ca halvparten skal være injiserende. Pr i dag skal det i alle fengsler være tilgjengelighet til kloramin, slik at innsatte kan rense eventuelle sprøyter. Dette systemet er foreslått erstattet av tilgjengelighet til rene sprøyter. Sett ut i fra smittevernhensyn vil dette kunne være en stor forbedring, men det er usikkert hvor stort behovet er.

Rapporten har flere tydelige svakheter :

- Det henvises til at 60% av alle innsatte skal ha et rusproblem. Dette tallet skriver seg fra en undersøkelse fra 2004. Det burde vært mulig å gjennomføre en nyere undersøkelse.
- Det er heller ikke gjort forskning som bekrefter at det har skjedd smitteoverføring i norske fengsler i forbindelse med deling av sprøyter mellom innsatte
- Det er ingen garanti for at man ikke kan bli utsatt for blodsmittesykdommer når selvdestruerende sprøyter og spisser er tilgjengelig, innsatte i fengsel har ofte egne løsninger og følger ikke alltid fastsatt regelverk
- Rapporten behandler ikke i hvilken grad bruk av rusmidler blant innsatte i norske fengsler har endret seg de siste årene
- Det er ikke dokumentert nyrekruttering av injiserende rusmiddelbruk i norske fengsler

TRØGSTAD KOMMUNE

Postadr.: Pb. 34, 1861 Trøgstad
Besøksadr.: Kirkeveien 17, Skjønhaug
Internett: www.trogstad.kommune.no
E-post: postmottak@trogstad.kommune.no

Telefon: 69 82 44 00*
Telefaks: 69 82 44 10
Org.nr. 964 947 260
Bankkonto: 1140.07.00739

KOMMUNELEGEN

Postadr.: Pb. 96, 1861 Trøgstad
Besøksadr.: Skoleveien1, Skjønhaug

Telefon: 69 82 50 60
Telefaks: 69 82 79 20

- Program for sterile sprøyter og spisser eksisterer i noen andre land - hvor mye er 7 fengsler i Tyskland – hvor mange prosent av alle innsatte omfattes av ordningen – og er det store eller små fengsler?
- Det er ikke henvist til at det er forsøkt i våre naboland – hvor kanskje smitte hos rusmisbruker er sammenlignbar.
- I Norge er fengselshelsetjenesten ikke underlagt kriminalomsorgen, dette er forskjellig i de forskjellige landene
- Fangepopulasjonen i Norge har endret seg, flere innsatte er godkjent for LAR og fengselshelsetjenesten har vært nødt til å utarbeide rutiner for utdeling av Metadon og Subutex.

Arbeid mot rusmisbruk er viktig i kriminalomsorgen og her har fengselshelsetjenesten er viktig oppgave. Fengselshelsetjenesten må ha det for øyet ved alle kontakter med innsatte – og der det er et rusmiddelproblem må helsetjenesten ha en koordinerende rolle i det videre arbeid både under innsettelse og etter løslatelse. Det er derfor viktig at fengselshelsetjenesten styrkes i stor grad – slik at dette er mulig, og ikke slik det er i dag hvor aktiviteten må reduseres og viktig arbeid ikke kan utføres pga kapasitetsproblemer. Betydelig styrking av fengselshelsetjenesten vil sannsynlig ha større betydning i smittevernarbeidet enn tilgang på rene sprøyter.

Rene sprøyter og spisser kan i Norge bli sett på som aksept av at rusmidler er tillatt. Det vil også lett kunne føre til konflikt mellom ansatte i fengselshelsetjenesten og ansatte i kriminalomsorgen, slik at det generelle arbeidet med rusmisbrukere vil kunne svekkes. I flere fengsler er det et anspent forhold mellom fengselshelsetjenesten og kriminalomsorgen, noe som i seg selv er svært uheldig. Det er også vanskelig å snakke med innsatte om deres rusmisbruk hvis man på den ene siden snakker om tiltak for å redusere misbruk og på den andre siden skal tilby rene sprøyter.

Kostnadene som en ny ordning vil medføre, bør i stor grad overføres fengselshelsetjenesten og styrke denne.

Med vennlig hilsen

Barbro Kvaal
Kommuneoverlege

